

ምዕራፍ አንድ

እስከ 10,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችና ቅደም ተከተላቸው

የመግር ማስተማር ውጤቶች:-

- እስከ 1000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን መጻፍ፣ ማንበብ፣ ማወዳደርና በቅደም ተከተል ማስቀመጥ።
- እስከ 1000 ባሉ ሙሉ ቁጥሮች አራቱን መሠረታዊ የሂሳብ ስሌቶች ተጠቅመው ማስላት።
- እስከ 10,000 ባሉ ሙሉ ቁጥሮች የ100 ና የ1000 ብዜቶችን መጻፍና ማንበብ።
- እስከ 10,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን መጻፍና ማንበብ።
- እስከ 10,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ማወዳደርና በቅደም ተከተል ማስቀመጥ።

1.1 እስከ 1000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ክለሳ

በሁለተኛ ክፍል የሂሳብ ትምህርታችሁ እስከ 1000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ተምራችኋል።

የተማራችሁትን ለማስታወስ ይረዳ ዘንድ ከዚህ በታች የቀረበውን ሻሽ ቦርድ ተመልከቱና በተግባር 1.1 የቀረቡትን ጥያቄዎች መልሱ።

ሻሽ ቦርድ			
1	1 33	123	555
0 9	99	509	

ተግባር 1.1

በቦርዱ ላይ ሶስት የተለያዩ መደቦች አሉ። በመጀመሪያው መደብ አንድ ሆሜ፣ በሁለተኛው መደብ ባለ ሁለት ሆሜና በሦስተኛው መደብ ባለ ሦስት ሆሜ ሙሉ ቁጥሮች በፍላጎት ካርድ ተፅፎው ተቀምጠዋል። በዚህ መሠረት የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልሱ።

1. ስንት ባለ አንድ ሆሜ ሙሉ ቁጥሮች አሉ?
2. ትንሹ ባለ ሁለት ሆሜ ሙሉ ቁጥር ማን ነው?
3. ትልቁ ባለ ሁለት ሆሜ ሙሉ ቁጥር ማን ነው?
4. ትንሹ ባለ ሶስት ሆሜ ሙሉ ቁጥር ማን ነው?
5. ትልቁ ባለ ሶስት ሆሜ ሙሉ ቁጥር ማን ነው?

የቡድን ስራ

ጥንድ ጥንድ በመሆን እስከ 1000 ያሉ አምስት ሙሉ ቁጥሮች ለብስብና በቅደም ተከተል በማስቀመጥ ከንደኞቻችሁ ጋር ተጠያየቁ።

ማስታወሻ

- ባለ አንድ ሆሜ ቁጥሮች የቁጥር ምልክቶችን አንድ ጊዜ በመጻፍ የሚገለጹ ናቸው። ለምሳሌ 0፣ 1፣ 2፣ 7፣ 9
- ባለ ሁለት ሆሜ ቁጥሮች ሁለት የቁጥር ምልክቶችን (አንድን ምልክት ደግሞ በመጻፍም ሊሆን ይችላል) በአንድ ጊዜ በመጻፍ የሚገለጹ ናቸው። ለምሳሌ፡- 11፣ 25፣ 43፣ 99
- ባለሦስት ሆሜ ቁጥሮች ሦስት የቁጥር ምልክቶችን (ደጋግሞ በመጻፍ ሊሆን ይችላል) በአንድ ጊዜ በመጻፍ የሚገለጹ ናቸው። ለምሳሌ፡- 123፣ 555፣ 633፣ 999

መልመጃ ሀ

1. ከዚህ በታች በፊደል የተጻፉትን ቁጥሮች በአሀዝ ዓፏቸው።

ሀ. አራት መቶ አምስት	ሐ. ሰባት መቶ ሰባት
ለ. አምስት መቶ አርባ አምስት	መ. ዘጠኝ መቶ ዘጠና ዘጠኝ
2. የሚከተሉትን ቁጥሮች በፊደል ዓፏቸው።

ሀ. 333	ለ. 585	ሐ. 606	መ. 998
--------	--------	--------	--------

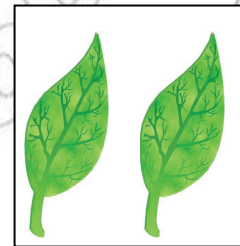
ሀ. እስከ 1000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ማወዳደር

ስለማወዳደሪያ ምልክቶች ማለትም ስለ $>$ ፣ $=$ እና $<$ አጠቃቀም በ2ኛ ክፍል የሂሳብ ትምህርት ተምራችኋል። በዚህ ክፍል ደግሞ እነዚህን ምልክቶች በመጠቀም እስከ 1000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ማወዳደር ትማራላችሁ።

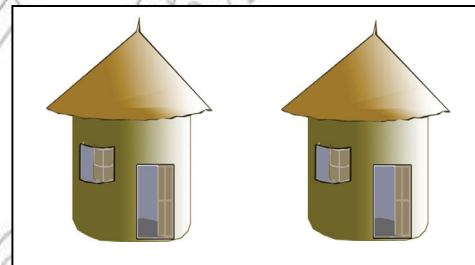
ተግባር 1.2

ከዚህ በታች የቀረቡትን ሦስት ጥያቄዎች በደብተራችሁ ገልብጡና በክፍት ቦታው ላይ ትክክለኛውን የማወዳደሪያ ምልክት $>$ ፣ $=$ ወይም $<$ በማስቀመጥ መልሱ።

ሀ. 6 _____ 2



ለ. 2 _____ 2



ሐ. 3 _____ 4

ምሳሌ 1.1

543 > 457 ምክንያቱም 5 > 4 (ሁለቱን ሙሉ ቁጥሮች ከግራ በመጀመር ስናወዳድር)

898 < 982 ምክንያቱም 8 < 9 (ሁለቱን ሙሉ ቁጥሮች ከግራ በመጀመር ስናወዳድር)

ማስታወሻ

- ሁለት ሙሉ ቁጥሮች አንድ አይነት የሆኑት ብዛት ካላቸው የሁለቱን ቁጥሮች ሆኑ ከግራ በመጀመር በየቤታቸው ማወዳደር። ከሁለቱ ቁጥሮች የሚበልጥ ሆኖ ያለው ይበልጣል።
- ሁለት ሙሉ ቁጥሮች የተለያዩ የሆኑት ብዛት ካላቸው ብዙ ሆኖ ያለው ሙሉ ቁጥር ይበልጣል።

መልመጃ ለ

1. በክፍት ቦታዎች ላይ $>$ ፣ $=$ ወይም $<$ ምልክትን በመጠቀም ቁጥሮቹን አወዳድሩ።

ሀ. 321 _____ 321

ለ. 747 _____ 685

ሐ. 809 _____ 890

2. ከሚከተሉት ቁጥሮች መካከል ትልቁ ባለ ሦስት ሆሄ ሙሉ ቁጥር የትኛው ነው?

- ሀ. 747
- ለ. 809
- ሐ. 690

ለ. እስከ 1000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን በቅደም ተከተል ማስቀመጥ

በሁለተኛ ክፍል የሂሳብ ትምህርት እስከ 1000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን በቅደም ተከተል ማስቀመጥ ተምራችኋል። የተማራችሁትን ለማጠናከር እስከ 1000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን በቅደም ተከተል ማስቀመጥ በዚህ ክፍልም ትማራላችሁ።

ምሳሌ 1.2

የሚከተሉት አራት ተማሪዎች በአንድ ትምህርት ቤት ውስጥ የሚማሩ ተማሪዎች ናቸው። ሀና የ3ኛ ክፍል፣ አጥናፋ የ4ኛ ክፍል፣ ሀያት የ 5ኛ ክፍል እና ሽኩር የ 6ኛ ክፍል ተማሪዎች ናቸው። አራቱ ተማሪዎች በክፍል ደረጃቸው ከግራ ወደ ቀኝ በቅደም ተከተል መቆማቸውን አስተውሉ።



ተማሪ ሀና
3ኛ ክፍል



ተማሪ አጥናፋ
4ኛ ክፍል



ተማሪ ሀያት
5ኛ ክፍል



ተማሪ ሽኩር
6ኛ ክፍል

ተግባር 1.3

አስማረችና አናጋው የ3ኛ ክፍል ተማሪዎች ናቸው። አስማረች በአራት ትምህርቶች በአንደኛ ሴሚስተር ከመቶ ያገኘችው ውጤት፡- አማርኛ 85፣ እንግሊዝኛ 80፣ ሂሳብ 82 እና ሳይንስ 90 ነበር። አናጋው ደግሞ በአራቱ ትምህርቶች ያገኘው ውጤት፡- አማርኛ 80፣ እንግሊዝኛ 89፣ ሂሳብ 83 እና ሳይንስ 84 ነበር። የፈተና ውጤቶቹን ተጠቅማችሁ የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልሱ።

ሀ. የአስማረችን ውጤት ከዝቅተኛው በመጀመር በቅደም ተከተል በደብተራችሁ ገልብጡና ዓፉ።

_____ ፣ _____ ፣ _____ እና _____ ።

ለ. የአናጋውን ውጤት ከከፍተኛው በመጀመር በቅደም ተከተል በደብተራችሁ ገልብጡና ዓፉ።

_____ ፣ _____ ፣ _____ እና _____ ።

ምሳሌ 1.3

ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ቁጥሮች

321፣ 78፣ 744፣ 59፣ 863፣ 908

ሀ. ከትንሹ ወደ ትልቁ በቅደም ተከተል ዓፉ።

ለ. ከትልቁ ወደ ትንሹ በቅደም ተከተል ዓፉ።

መፍትሔ:-

ሀ. ከትንሹ ወደ ትልቁ ሲጻፍ:- 59፣ 78፣ 321፣ 744፣ 863፣ 908 ይሆናል።

ለ. ከትልቁ ወደ ትንሹ ሲጻፍ:- 908፣ 863፣ 744፣ 321፣ 78፣ 59 ይሆናል።

ቀዳማይና ተከታይ ሙሉ ቁጥሮች

ምሳሌ 1.4 አበበ የ3ኛ ክፍል ተማሪ ነው።



ከ3ኛ ክፍል ቀድሞ የሚገኘው ክፍል 2ኛ ክፍል ሲሆን ከ3ኛ ክፍል ቀጥሎ የሚገኘው ክፍል ደግሞ 4ኛ ክፍል ነው።

የቡድን ስራ

የሚከተሉትን ጥያቄዎች ጥንድ ጥንድ በመሆን ተወያዩባቸው እና በተሰጠው ክፍት ቦታ ውስጥ ቀዳማይ ወይንም ተከታይ በማለት መልሱ።

1. “ሀ” ከኬሮ የሚበልጥ ሙሉ ቁጥር ቢሆን “ሀ-1” የ “ሀ” _____ ሙሉ ቁጥር ይሆናል።
2. “ለ” ማንኛውም ሙሉ ቁጥር ቢሆን “ለ+1” የ “ለ” _____ ሙሉ ቁጥር ይሆናል።

ምሳሌ 1.5

ከዚህ በታች ለተዘረዘሩት ሙሉ ቁጥሮች ቀዳማይና ተከታይ ሙሉ ቁጥሮችን ጻፉ። 10፣ 304፣ 500፣ 708፣ 998

መፍትሔ:- የሙሉ ቁጥሮቹን ቀዳማይና ተከታይ ከዚህ በታች ያለው ስንጠረጴዥ ያሳያል።

የቁጥሩ ቀዳማይ	የተሰጠ ሙሉ ቁጥር	የቁጥሩ ተከታይ
9	10	11
303	304	305
499	500	501
707	708	709
997	998	999

መልመጃ ሐ

1. የሚከተሉትን ሙሉ ቁጥሮች ከትንሽ ወደ ትልቅ በቅደም ተከተል ጻፉ።
347፣ 83፣ 452፣ 674፣ 596፣ 877
2. የሚከተሉትን ሙሉ ቁጥሮች ከትልቅ ወደ ትንሽ በቅደም ተከተል ጻፉ።
745፣ 623፣ 88፣ 33፣ 856፣ 944

3. 0745 እና 0754 መካከል ስንት ሙሉ ቁጥሮች አሉ? ቁጥሮቹንም በቅደም ተከተል የፏቸው።
4. ከዚህ በታች ለተዘረዘሩት ሙሉ ቁጥሮች ለእያንዳንዳቸው ቀዳማይና ተከታይ ሙሉ ቁጥሮችን የፉ።

ሀ. 310	ለ. 509	ሐ. 777	መ. 911
ቀዳማይ_____	ቀዳማይ_____	ቀዳማይ_____	ቀዳማይ_____
ተከታይ_____	ተከታይ_____	ተከታይ_____	ተከታይ_____

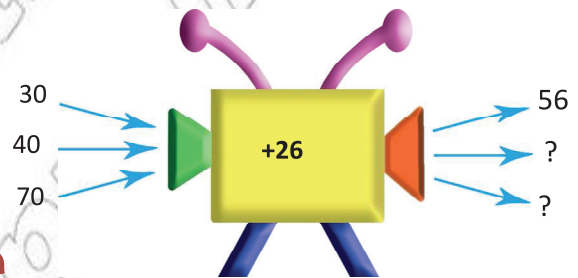
1.2 እስከ 1000 ባሉ ሙሉ ቁጥሮች የማስላት ክለሳ

ባለሁለት ሆሄ ሙሉ ቁጥሮችን መደመር

ባለ ሁለት ሆሄ ሙሉ ቁጥሮችን ከባለ ሁለት ሆሄ ሙሉ ቁጥሮች ጋር ያለአለኝታና በአለኝታ መደመር በሁለተኛ ክፍል የሂሳብ ትምህርታችሁ ተምራችኋል። በሶስተኛ ክፍል የሂሳብ ትምህርትም ይህንኑ አጠናክራችሁ ትማራላችሁ።

ምሳሌ 1.6

የሚከተለውን የመኪና ስሌት ምስል ተጠቅማችሁ ደምራቸውን በምሳሌው መሰረት አስሉ።



መፍትሔ:-

የመኪና ስሌት በግራ በኩል የሚገቡትን ባለ ሁለት ሆሄ ሙሉ ቁጥሮች ከ 26 ጋር በመደመር መልሱን በቀኝ በኩል ይፀፋል። ስለዚህ $30 + 26 = 56$ ፣ $40 + 26 = 66$ እና $70 + 26 = 96$

ተግባር 1.4

1. በአንድ ቅርጫት ውስጥ 37 እንቁላሎች በሌላ ቅርጫት ውስጥ ደግሞ 22 እንቁላሎች አሉ። በሁለቱ ቅርጫት ውስጥ ያሉ እንቁላሎች በአንድ ላይ ስንት ይሆናሉ?
2. ጀማል 38 የቡና ዛፎች አሉት። ከድጃ ደግሞ 12 የቡና ዛፎች አሏት። ጀማል እና ከድጃ በጋራ ስንት የቡና ዛፎች አሏቸው?



ማስታወሻ:-

1. ሁለት ባለ ሁለት ሆሄ ሙሉ ቁጥሮችን ያለአለኝታ ስንደምር መጀመሪያ በአንድ ቤት ያሉትን መደመር። ቀጥሎ በአስር ቤት ያሉትን ደምረን ውጤቱን ማስቀመጥ።
2. ሁለት ባለ ሁለት ሆሄ ሙሉ ቁጥሮችን በአለኝታ ስንደምር መጀመሪያ በአንድ ቤት ያሉትን መደመር። ውጤቱ 10 እና በላይ ከሆነ በአንድ ቤት ያለውን ፅፈን 1 አለኝ በማለት እንፀፋለን። በሁለተኛ ደረጃ በአስር ቤት ያሉትን ሙሉ ቁጥሮችና በአለኝታ የወሰድነውን ደምረን ውጤቱን ማስቀመጥ።

ምሳሌ 1.7

የሚከተሉትን ቁጥሮች ደምሩ።

ሀ. $72 + 26$

ለ. $40 + 50$

ሐ. $53 + 39$

መፍትሔ፡-

ሀ. $72 + 26 = 98$ ወይም $\begin{array}{r} 72 \\ +26 \\ \hline 98 \end{array}$

ለ. $40 + 50 = 90$ ወይም $\begin{array}{r} 40 \\ +50 \\ \hline 90 \end{array}$

ሐ. $53 + 39 = 92$ ወይም $\begin{array}{r} 53 \\ +39 \\ \hline 92 \end{array}$ 1 አለኝ

መልመጃ መ

1. የሚከተሉትን ቁጥሮች ደምሩ።

ሀ. $20 + 60$

ሐ. $43 + 36$

ሠ. $52 + 28$

ለ. $35 + 50$

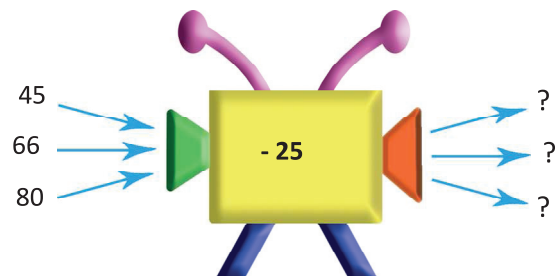
መ. $71 + 25$

ረ. $24 + 49$

- በአንድ ትምህርት ቤት ውስጥ 27 ሴት እና 25 ወንድ የ3ኛ ክፍል ተማሪዎች አሉ። በአጠቃላይ ስንት የ3ኛ ክፍል ተማሪዎች አሉ?
- አበጋዝ 38 ዘመናዊና 26 ባህላዊ የንብ ቀፎዎች አሉት። አበጋዝ በጠቅላላው ስንት የንብ ቀፎዎች አሉት?
- አሰገደች በ50 ብር ዘይት በ40 ብር ደግሞ ስኳር ገዛች። አሰገደች ዘይትና ስኳር ለመግዛት በጠቅላላ ስንት ብር አወጣች?

ባለሁለት ሆሄ ሙሉ ቁጥሮችን ከባለ ሁለት ሆሄ ሙሉ ቁጥሮች ላይ መቀነስ በሁለተኛ ክፍል የሂሳብ ትምህርት ተምራችኋል። የተማራችሁትን ለማጠናከር በዚህ የክፍል ደረጃ ከባለ ሁለት ሆሄ ቁጥሮች ላይ ባለ ሁለት ሆሄ ቁጥሮችን መቀነስ ትማራላችሁ።

ምሳሌ 1.8 የሚከተለውን የስሌት መኪና ምስል አቀናነስ ተጠቅማችሁ አስሉ።



መፍትሔ፡-

የስሌት መኪና በግራ በኩል ከሚገኙት ባለ ሁለት ሆሄ ሙሉ ቁጥሮች ላይ 25ን በመቀነስ መልሱን በቀኝ በኩል ይፅፋል። ስለዚህ

$45 - 25 = 20$ ፣ $66 - 25 = 41$ እና $80 - 25 = 55$

ከባለ ሁለት ሆሄ ሙሉ ቁጥሮች ላይ ባለ ሁለት ሆሄ ሙሉ ቁጥሮችን መቀነስ

ተግባር 1.5

1. ዘውዱ 37 የቡና ችግኞች ነበረው። 15ቱን ችግኞች ቢሸጥ ስንት ችግኞች ይቀረዋል?



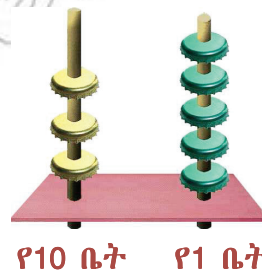
ችግኝ

2. በአንድ ትምህርት ቤት ውስጥ የሚገኙ የ3ኛ ክፍል ተማሪዎች ጠቅላላ ብዛት 86 ነው። ከዚህ ውስጥ የሌት ተማሪዎች ብዛት 44 ቢሆን የወንድ ተማሪዎች ብዛት ስንት ይሆናል?
3. አንድ የህብረት ስራ ማህበር 93 በሬዎችን አድልዷል። ማህበሩ 75 በሬዎችን ቢሸጥ ስንት ያልተሸጡ በሬዎች ይቀሩታል?

ምሳሌ 1.9:- በቁጥር ቤት የተዘጋጀ አባክስን በመጠቀም ከ35 ላይ 23ን መቀነስ።

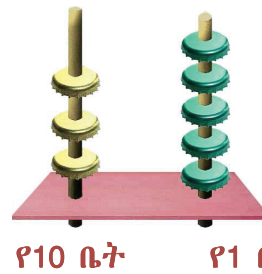
መፍትሔ:-

35 በቁጥር ቤት አባክስ ሲገልፅ



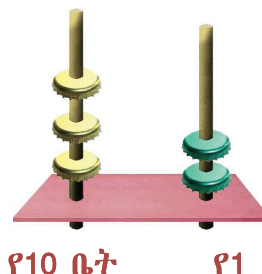
የ10 ቤት የ1 ቤት

መጀመሪያ በአንድ ቤት ካሉት አምስት ቆርኪዎች ሦስቱን ማውጣት



የ10 ቤት የ1 ቤት

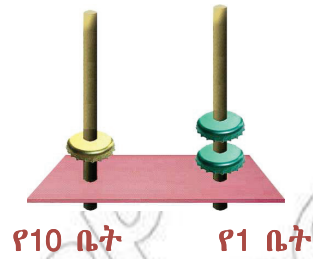
ቀጥሎ በ 10 ቤት ካሉት 3 ቆርኪዎች ሁለቱን ማውጣት



የ10 ቤት የ1 ቤት

በመጨረሻ አባክሱ ላይ የቀሩ ቆርኪዎች የሚወክሉት ቁጥር 12 ነው።

ስለዚህ $35 - 23 = 12$



ምሳሌ 1.10 የሚከተሉትን ቁጥሮች ቀንሱ።

ሀ. $56 - 45$

ለ. $84 - 26$

መፍትሔ፡-

ሀ. $56 - 45 = 11$ ወይም $\begin{array}{r} 56 \\ -45 \\ \hline 11 \end{array}$

ለ. $84 - 26 = 58$ ወይም $\begin{array}{r} 84 \\ -26 \\ \hline 58 \end{array}$

ማስታወሻ

ከባለ ሁለት ሆሄ ሙሉ ቁጥር ላይ ባለ ሁለት ሆሄ ሙሉ ቁጥር ሲቀነስ፡-

1. የዋናው የአንድ ቤት ሆሄ ከተቀናሹ የአንድ ቤት ሆሄ የሚበልጥ ከሆነ በየቤታቸው ቀንሶ ውጤቱን ማስቀመጥ።
2. የዋናው የአንድ ቤት ሆሄ ከተቀናሹ የአንድ ቤት ሆሄ የሚያንስ ከሆነ፡- ከአስር ቤት ሆሄ አንድ አስር በመበደርና ከአንድ ቤት ሆሄ ጋር በመደመር በቤት በቤቱ መቀነስ።

መልመጃ ሠ

1. የሚከተሉትን ቀንሱ።

ሀ. $67 - 46$

ሐ. $81 - 58$

ለ. $48 - 27$

መ. $87 - 59$

2. 78 ኩንታል ጤፍ ከ66 ኩንታል ጤፍ በስንት ኩንታል ይበልጣል?

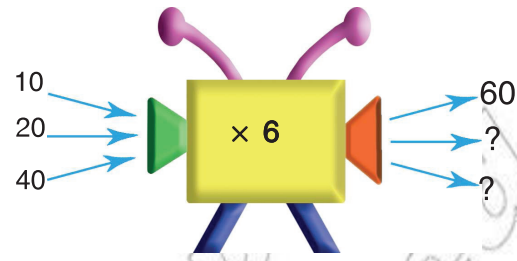
3. አህመድ በኪሱ የያዘው ብር አዳነ ከያዘው ብር በ15 ይበልጣል። አዳነ የያዘው ብር 30 ቢሆን ሱልጣን የያዘው ብር ስንት ይሆናል?

እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን በባለ አንድ ሆሄ ሙሉ ቁጥር ማባዛት

ከዚህ በፊት በሁለተኛ ክፍል የሂሳብ ትምህርታችሁ እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን በባለ አንድ ሆሄ ሙሉ ቁጥር ማባዛት ተምራችኋል። አሁን ደግሞ እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን በ2፣ 3፣ 4፣ 5፣ 6፣ 7፣ 8 እና 9 ማባዛት ትከልሳላችሁ።

ምሳሌ 1.11 የሚከተለውን የስሌት መኪና ምስል

አባዛዝ ተጠቅሟችሁ በምሳሌው መሰረት አስሉ።

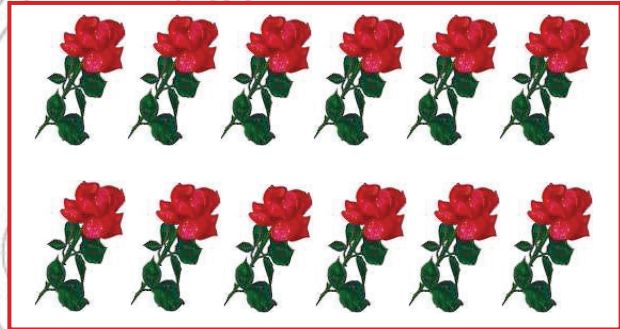
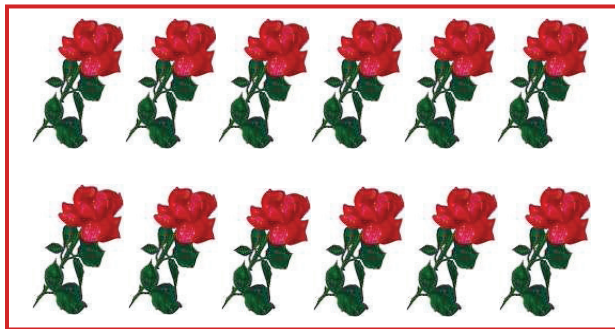


መፍትሔ:- የስሌቱ መኪና በግራ በኩል ያሉትን ባለ ሁለት ሆሄ ሙሉ ቁጥሮች በ 6 በማባዛት መልሱን በቀኝ በኩል ይፅፋል። ስለዚህ

$10 \times 6 = 60$ ፣ $20 \times 6 = 120$ እና $40 \times 6 = 240$

ተግባር 1.6

1. ከዚህ በታች ያሉትን የአበባ ምድቦች ተመልክቱና ቀጥሎ የተሰጡትን ጥያቄዎች መልሱ።



ሀ. አበባዎችን የያዙ ምድቦች ስንት ናቸው?

ለ. በእያንዳንዱ ምድብ ውስጥ ስንት አበባዎች አሉ?

ሐ. በጠቅላላ በሁሉም ምድቦች ስንት አበባዎች አሉ?

2. ከዚህ በታች የተቀመጡትን የጠጠር ምድቦች ተመልክቱና ቀጥሎ የቀረቡትን ጥያቄዎች መልሱ።



ሀ. ጠጠሮችን የያዙ ምድቦች ስንት ናቸው?

ለ. በእያንዳንዱ ምድብ ውስጥ ስንት ጠጠሮች አሉ?

ሐ. በጠቅላላ በሁሉም ምድቦች ስንት ጠጠሮች አሉ?

ማስታወሻ

ሁሉም ተደማሪዎች አንድ አይነት ከሆኑ ማባዛት የመደመር አጭር አሰራር ነው።

ምሳሌ 1.12

- ሀ. $11 + 11 + 11$ የሚለውን 11×3 ወይም 3×11 ብለን መጻፍ እንችላለን።
- ለ. $14 + 14 + 14 + 14 + 14$ የሚለውን 14×5 ወይም 5×14 ብለን መጻፍ እንችላለን።

መልመጃ 2

1. የሚከተሉትን ቁጥሮች አባዙ።

- ሀ. 45×2 ሐ. 65×4 ሠ. 77×6 ሰ. 85×8
- ለ. 53×3 መ. 74×5 ረ. 83×7 ሸ. 92×9

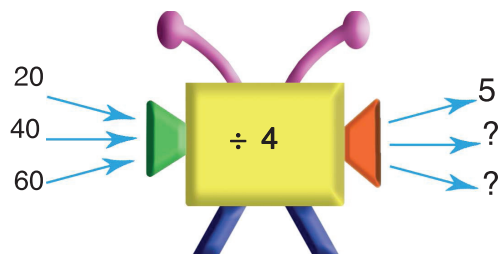
- 2. እያንዳንዳቸው 45 ሎሚዎችን የያዙ 6 ቅርጫቶች ቢኖሩ በጠቅላላው ስንት ሎሚዎች ይኖራሉ?
- 3. አበራ አንዱን ደብተር በ5 ብር ቢገዛ፤ 12ቱን ደብተሮች በስንት ብር ይገዛቸዋል?

እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን በባለ አንድ ሆሄ ሙሉ ቁጥር ማካፈል

በሁለተኛ ክፍል የሂሳብ ትምህርት እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ማካፈል ተምራችኋል። በሦስተኛ ክፍልም ይህንን አጠናክራችሁ ትማራላችሁ።

ምሳሌ 1.13

የሚከተለውን የስሌት መኪና ምስል የማካፈል አሰራር ተጠቅማችሁ በምሳሌው መሰረት አስሉ



መፍትሔ፡-

የስሌት መኪና በግራ በኩል ያሉትን ባለ ሁለት ሆሄ ሙሉ ቁጥሮች ለ 4 በማካፈል በቀኝ በኩል መልሱን ይፅፋል። ስለዚህ

- $20 \div 4 = 5$
- $40 \div 4 = 10$
- $60 \div 4 = 15$

ተግባር 1.7

1. በአንድ ምድብ ውስጥ 16 ጠጠሮች አሉ።



እነዚህ 16 ጠጠሮች በሚከተለው አይነት መንገድ ተመድበዋል። ምድቦቹን በመመልከት ቀጥሎ የቀረቡትን ጥያቄዎች መልሱ።



- ሀ. ስንተ ምድቦች አሉ?
- ለ. በእያንዳንዱ ምድብ ውስጥ ስንት ጠጠሮች አሉ?

2. የአንድ ኪሎ ግራም ሙዝ ዋጋ 6 ብር ነው። በ72 ብር ስንተ ኪሎ ግራም ሙዝ መግዛት ይቻላል?

መልመጃ ሰ

1. የሚከተሉትን አስሉ።

ሀ. $24 \div 6 = \underline{\hspace{2cm}}$	ሐ. $80 \div 8 = \underline{\hspace{2cm}}$
ለ. $35 \div 7 = \underline{\hspace{2cm}}$	መ. $90 \div 9 = \underline{\hspace{2cm}}$
2. አራት ሰራተኞች የቀን ስራ ሰርተው ያገኙትን 88 ብር እኩል ቢካፈሉ የአንዱ ሰራተኛ ድርሻ ስንት ብር ይሆናል?
3. መሠረት 96 ገፅ ያለውን መፅሀፍ ማንበብ ጀመረች። በቀን 8 ገፅ ብታነብ መፅሐፉን በስንት ቀን አንበባ ትጨርሳለች?

በመሠረታዊ የሂሳብ ስሌቶች መካከል ያለ ዝምድና

1. መደመርና መቀነስ

ምሳሌ 1.14

የሚከተሉት ስሌቶች ትክክል መሆናቸውን አረጋግጡ።

- | | |
|-------------------|-------------------|
| ሀ. $46 + 25 = 71$ | ሐ. $66 - 19 = 47$ |
| ለ. $53 + 37 = 80$ | መ. $75 - 28 = 57$ |

መፍትሔ:-

- ሀ. $46 + 25 = 71$ ትክክል ነው። ምክንያቱም $71 - 46 = 25$ እውነት ነው።
- ለ. $53 + 37 = 80$ ትክክል አይደለም። ምክንያቱም $80 - 53 = 27$ ሆኖ ስለሆነ።
- ሐ. $66 - 19 = 47$ ትክክል ነው። ምክንያቱም $66 = 47 + 19$ እውነት ስለሆነ።
- መ. $75 - 28 = 57$ ትክክል አይደለም። ምክንያቱም $57 + 28 = 85$ ሆኖ ስለሆነ።

ማስታወሻ

- ሀ. የሁለት መጠኖች ድምር $ሀ + ለ = ሐ$ ቢሆን ሐ - ሀ = ለ ወይም ሐ - ለ = ሀ ሁልጊዜ እውነት ነው።
- ለ. የሁለት መጠኖች ልዩነት $መ - ረ = ሠ$ ቢሆን $መ = ሠ + ረ$ ሁልጊዜ እውነት ነው።

2. ማብዛትና ማካፈል

ምሳሌ 1.15

የሚከተሉት ስሌቶች ትክክል መሆናቸውን አረጋግጡ።

ሀ. $14 \times 6 = 74$

ለ. $84 \div 6 = 14$

መፍትሔ:-

- ሀ. $14 \times 6 = 74$ ትክክል አይደለም። ምክንያቱም $74 \div 6 \neq 14$ ስለሆነ።
- ለ. $84 \div 6 = 14$ ትክክል ነው። ምክንያቱም $84 = 14 \times 6$ እውነት ስለሆነ።

ማስታወሻ

- ሀ. “ሀ” እና “ለ” ከዜሮ የተለዩ ሁለት መጠኖች ቢሆኑ እና $ሀ \times ለ = ሐ$ ከሆነ ሐ \div ሀ = ለ ወይም ሐ \div ለ = ሀ ሁልጊዜ እውነት ነው።
- ለ. “መ” እና “ባ” መጠኖች ሆነው (ባ ከዜሮ የሚበልጥ መጠኖች ቢሆን) $መ \div ባ = ቀ$ እውነት ከሆነ $መ = ቀ \times ባ$ ሁልጊዜ እውነት ነው።

መልመጃ ሽ

1. የሚከተሉት ስሌቶች ትክክል መሆናቸውንና አለመሆናቸውን አረጋግጡ።

ሀ. $56 + 34 = 90$

ሐ. $24 \times 5 = 100$

ለ. $78 - 29 = 59$

መ. $96 \div 8 = 14$

2. 90 ደብተሮች ለ5 ልጆች እኩል ቢከፋፈል የአንዱ ልጅ ድርሻ ስንት ደብተሮች ይሆናል?

1.3 የ100 እና የ1000 ብዜቶች እስከ 10,000 ባሉ ሙሉ ቁጥሮች

ሙሉ ቁጥሮችን በ10 ማባዛት በ2ኛ ክፍል የሂሳብ ትምህርት ተምራችኋል። አሁን ደግሞ እስከ 1000 የሚደርሱ ሙሉ ቁጥሮችን በ100 ማባዛት ትማራላችሁ።

ተግባር 1.8

የሚከተሉትን ስንጠረገኞች በደብተራችሁ ላይ ገልብጡና ጥንድ ጥንድ በመሆን የጎደለውን ቁጥር ያፉ።

×	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
100	0	100				500					1000

×	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100
100		2000				6000				10,000

ማስታወሻ

- የመጨረሻ ሆሄያቸው ዜሮ የሆኑ ሙሉ ቁጥሮች ሁሉ የአስር ብዜት ናቸው።
- የመጨረሻ ሁለት ሆሄያቸው ዜሮ የሆኑ ሙሉ ቁጥሮች ሁሉ የ100 ብዜቶች ናቸው።
- ማንኛውም ሙሉ ቁጥር በ "0" ሲባዛ ውጤቱ 0 ነው።

ምሳሌ 1.16

ከሚከተሉት ቁጥሮች ውስጥ የ100 ብዜት የሆኑት የትኞቹ ናቸው?

- ሀ. 50 ለ. 600 ሐ. 705

መፍትሔ:-

ሀ. 50 የ100 ብዜት አይደለም። ምክንያቱም የ50 የመጨረሻ ሁለቱ ሆሄዎች ዜሮ አይደሉም።
 ለ. 600 የ100 ብዜት ነው። ምክንያቱም የ600 የመጨረሻዎቹ ሁለት ሆሄዎች ዜሮ በመሆናቸው።
 ሐ. 705 የ100 ብዜት አይደለም። ምክንያቱም የ705 የመጨረሻዎቹ ሁለት ሆሄዎች ዜሮ ባለመሆናቸው።

መልመጃ ቀ

- ከሚከተሉት ቁጥሮች ውስጥ የ100 ብዜት የሆኑት የትኞቹ ናቸው?
 ሀ. 850 ለ. 1000 ሐ. 100 መ. 1090
- ትንሹ የ100 ብዜት ሙሉ ቁጥር ስንት ነው?
- በ2500 እና በ3200 መካከል የሚገኙትን የ100 ብዜት ሙሉ ቁጥሮች ዘርዝሩ።

4. 888 የ100 ብዜት አይደለም። ለምን? አብራሩ።
5. 900 የ100 ብዜት ነው። ለምን? አብራሩ።
6. 8890 የ1000 ብዜት አይደለም። ለምን? አብራሩ።
7. 9000 የ1000 ብዜት ነው። ለምን? አብራሩ።

ሙሉ ቁጥሮችን በ100 ማባዛት ተምራችኋል። አንድን ሙሉ ቁጥር በ100 ማባዛት ማለት ከቁጥሩ በስተቀኝ ሁለት ዜሮዎችን በመጻፍ መግለፅ ማለት ነው። አሁን ደግሞ ሙሉ ቁጥሮችን በ1000 ማባዛት ትማራላችሁ።

ተግባር 1.9

የሚከተለውን ሰንጠረዥ በደብተራችሁ አሟልታችሁ ዓፉ። ደብተራችሁን ከንደኛችሁ ጋር በመቀያየር የሠራችሁትን መልስ በውይይት አረጋግጡ።

x	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1000	0		2000					7000			10,000

ማስታወሻ
የመጨረሻ ሦስት ሆሄዎቹዎ ዜሮ የሆኑ ሙሉ ቁጥሮች የ1000 ብዜት ናቸው።

ምሳሌ 1.17

- ሀ. 8000 የ1000 ብዜት ነው። ምክንያቱም $8000 = 8 \times 1000$ የመጨረሻ ሦስት ሆሄዎች ዜሮ ስለሆኑ።
- ለ. 6700 የ1000 ብዜት አይደለም። ምክንያቱም የ6700 የመጨረሻ ሦስት ሆሄዎች ዜሮ ስላልሆኑ።

መልመጃ በ

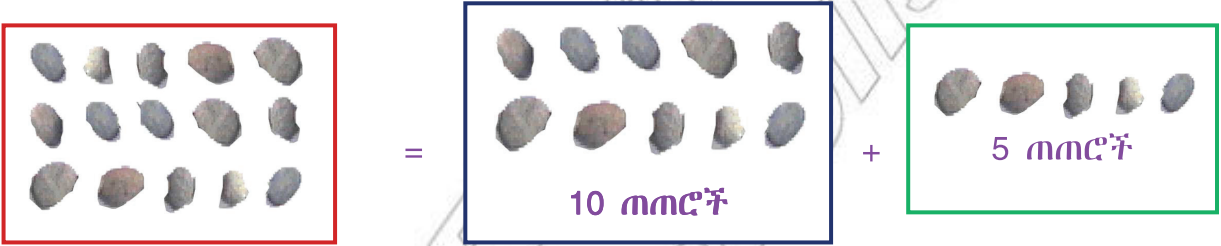
1. ከዚህ በታች ለቀረቡት ጥያቄዎች እውነት ወይም ሀሰት በማለት መልሱ።
 - ሀ. 0 የ1000 ብዜት ነው።
 - ለ. 1000 የ1000 ብዜት ነው።
 - ሐ. 900 የ1000 ብዜት ነው።
 - መ. ሁሉም የ100 ብዜቶች የ1000 ብዜቶች ናቸው።
 - ሠ. ሁሉም የ1000 ብዜቶች የ100 ብዜቶች ናቸው።

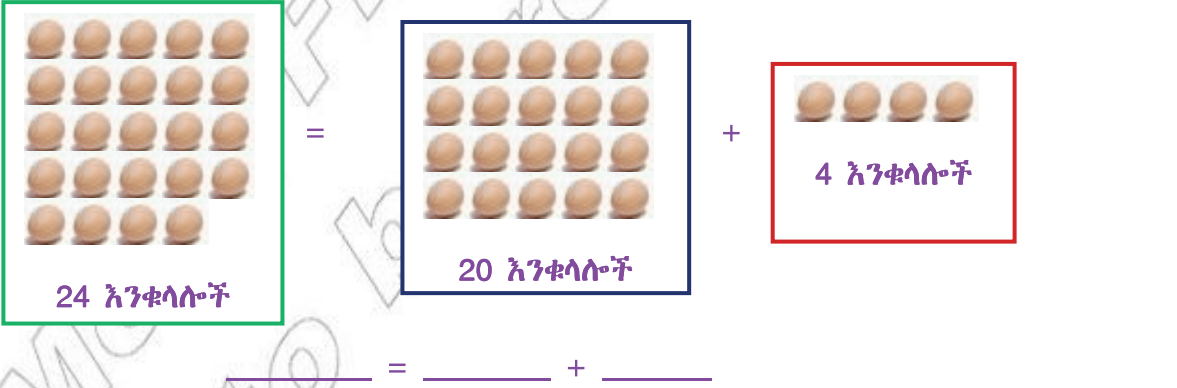
2. አንድ ጠንካራ ገበሬ 20 በጎችን አድልዷል። ሁሉም በጎች ተመሳሳይ ዋጋ ቢኖራቸው እና የአንዱ በግ ዋጋ 500 ብር ቢሆን የ20 በጎች ዋጋ ስንት ብር ይሆናል?
3. በ1000 እና በ10,000 መካከል ያሉትን የ1000 ብዜቶች ዘርዝሩ።
4. የ1000 ብዜት የሆነ የ3000 ተከታይ ሙሉ ቁጥርን ያፋ።
5. የ1000 ብዜት የሆነ የ7000 ቀዳማይ ሙሉ ቁጥርን ያፋ።

1.4 እስከ 10,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮች

ተግባር 1.10

ከዚህ በታች ያሉትን ምስሎች ተመልክቱና በምሳሌው መሠረት ክፍት ቦታዎችን ሙሉ።

1.  15 = 10 + 5
10 ጠጠሮች 5 ጠጠሮች

2.  24 እንቁላሎች = 20 እንቁላሎች + 4 እንቁላሎች
_____ = _____ + _____

ማስታወሻ
አንድን ባለ ሁለት ሆሄ ሙሉ ቁጥር በ10 ብዜትና በባለ አንድ ሆሄ ድምር ስንገልፅ በሚከተለው መንገድ ነው። ከቁጥሩ በስተቀኝ የ “=” አስቀምጦን በ10 ቤት የሚገኘውን በ10 ማባዛትና በአንድ ቤት የሚገኘውን መደመር።

ምሳሌ 1.18

የሚከተሉትን ቁጥሮች በ10 ብዜትና በባለ አንድ ሆሄ ድምር ግለፅ።

- ሀ. 37
- ለ. 50
- ሐ. 78

መፍትሔ:-

ሀ. $37 = 30 + 7$

ለ. $50 = 50 + 0$

ሐ. $78 = 70 + 8$

መልመጃ ተ

1. የሚከተሉትን ቁጥሮች በ10 ብዜትና በባለ አንድ ሆሄ ድምር ያፉ::

ሀ. 29

ለ. 46

ሐ. 51

መ. 99

2. ወርቅነሽ 12 ኪሎ ሙዝ አላት:: አንዱን ኪሎ ሙዝ በ6 ብር ሂሳብ ሸጠች:: ወርቅነሽ ያላትን ሙዝ በሙሉ ብትሸጥ ስንት ብር ታገኛለች? የምታገኘውን ጠቅላላ ብር በ10 ብዜትና በባለ አንድ ሆሄ ድምር ግለፅ::

ባለ ሦስት ሆሄ ሙሉ ቁጥሮችን በ100 ብዜት፣ በ10 ብዜትና በባለ አንድ ሆሄ ድምር መግለፅ

ተግባር 1.11

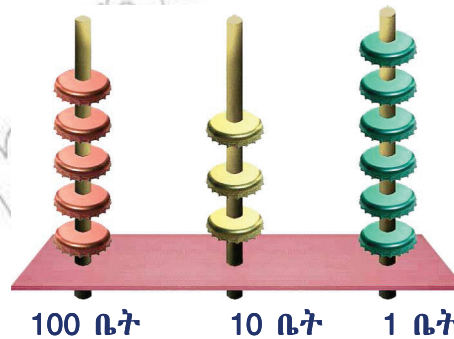
በስተቀኝ በኩል በቁጥር ቤት የተዘጋጀውን አባክስ ተመልክቱና ጥያቄዎችን መልሱ::

ሀ. በአንድ ቤት ስንት ቆርኪዎች አሉ?

ለ. በአስር ቤት ስንት ቆርኪዎች አሉ?

ሐ. በመቶ ቤት ስንት ቆርኪዎች አሉ?

መ. በአባክሱ የተመለከተውን ቁጥር በባለ ሦስት ሆሄ አድርጋችሁ ያፉ::



ማስታወሻ:-

አንድን ባለ ሦስት ሆሄ ሙሉ ቁጥር በ100 ብዜት፣ በ10 ብዜትና በባለ አንድ ሆሄ ድምር ለመግለፅ:- ሆሄዎችን በቤት በቤታቸው አባዝተን በመደመር መፃፍ ነው::

ምሳሌ 1.19

የሚከተሉትን ቁጥሮች በ100 ብዜት፣ በ10 ብዜት እና በባለ አንድ ሆሄ ድምር ያፉ::

ሀ. 486

ለ. 705

መፍትሔ:-

ሀ. $486 = 4 \times 100 + 8 \times 10 + 6 \times 1 = 400 + 80 + 6$

ለ. $705 = 7 \times 100 + 0 \times 10 + 5 \times 1 = 700 + 0 + 5$

መልመጃ ቸ

1. የሚከተሉትን ቁጥሮች በ100 ብዜት፣ በ10 ብዜትና በባለ አንድ ሆኔ ድምር ዓፋ።
 ሀ. 349 ለ. 606 ሐ. 875
2. በቁጥር ቤት የተከፋፈለ አባከስ አዘጋጅ። ቆርኪዎችን በመጠቀም ከዚህ በታች የቀረቡትን ቁጥሮች በአባከሱ አመልክቱ።
 ሀ. 743 ለ. 566 ሐ. 489
3. አህመድ በ125 ብር የሒሳብ መፅሐፍቶችን ገዛ። የእንግሊዝኛና የአካባቢ ሳይንስ መፅሐፍትን ደግሞ በ225 ብር ገዛ። አህመድ መፅሐፍቱን ለመግዛት በጠቅላላ ያወጣውን ብር በ100 ብዜት፣ በ10 ብዜትና በባለ አንድ ሆኔ ድምር ዓፋ።

በ30-ስ ምዕራፍ አንድ እስከ 1000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮች እንዴት እንደሚነበቡና እንደሚፃፉ ተምራችኋል። አሁን ደግሞ የቁጥር ቤት ዋጋን በመጠቀም እንዴት እንደሚገለፁ ትማራላችሁ።

ተግባር 1.12

1. የሚከተሉትን ቁጥሮች ለክፍል ጓደኞቻችሁ አንብቡላቸው።
 ሀ. 541 ለ. 809 ሐ. 999
2. የሚከተሉትን ቁጥሮች በፊደል ዓፋ።
 ሀ. 327 ለ. 601 ሐ. 797

ማስታወሻ

ባለ ሦስት ሆኔ ሙሉ ቁጥር በቁጥር ቤት ዋጋ እንዴት እንደሚገለፁ ለማወቅ 878ን ለምሳሌ እንውሰድ፡-

በአንድ ቤት የሚገኘው ሆኔ 8 ነው።

የቁጥር ቤት ዋጋው $8 \times 1 = 8$ ነው።

በአስር ቤት የሚገኘው ሆኔ 7 ነው።

የቁጥር ቤት ዋጋው $7 \times 10 = 70$ ነው።

በመቶ ቤት የሚገኘው ሆኔ በስተግራ ያለው 8 ነው።

የቁጥር ቤት ዋጋው $8 \times 100 = 800$ ነው።

ስለዚህ የ878 የቁጥር ቤት ዋጋ ስንጠረኝ በመጠቀም እንደሚከተለው ይፃፋል።

የመቶ ቤት	የአስር ቤት	የአንድ ቤት
8	7	8

መልመጃ ነ

1. የሚከተሉትን ቁጥሮች የቁጥር ቤት ዋጋ ስንጠረኝ ተጠቅማችሁ ዓፋ።

ሀ. 101 ለ. 799 ሐ. 865

2. ደጉ አንድ ሞባይል ስልክ በ686 ብር ገዛ።

ደጉ ሞባይሉን በገዛበት ዋጋ ቁጥር ውስጥ 8 ቁጥር የስንት ቤት ቁጥር ነው?



3. በስተቀኝ ያለውን የቁጥር ቤት ዋጋ ስንጠረኝ ተጠቅማችሁ የሚከተሉትን ሙሉ ቁጥሮች ዓፋ።

ሀ. 4630 ለ. 8607 ሐ. 9002

የሺ ቤት	የመቶ ቤት	የአስር ቤት	የአንድ ቤት

1.5 እስከ 10,000 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ማወዳደርና በቅደም ተከተል ማስቀመጥ

ተግባር 1.13

- ሁለት እኩል የሆኑ ብዛት ያላቸው ሙሉ ቁጥሮች እንዴት እንደሚወዳደሩ ለክፍል ንደኞቻችሁ አስረዱ።
- ሁለት የተለያዩ የሆኑ ብዛት ያላቸው ሙሉ ቁጥሮች እንዴት እንደሚወዳደሩ ጥንድ ጥንድ ሆናችሁ ተወያዩ።

ሙሉ ቁጥሮችን በቅደም ተከተል እንዴት እንደምናስቀምጥ ታስታውሳላችሁ?

ሙሉ ቁጥሮችን በቅደም ተከተል ለመጻፍ የእያንዳንዱን ቁጥር ሆኔያት ብዛት በማየትና በማወዳደር ይሆናል።

ምሳሌ 1.20

- የሚከተሉትን ሙሉ ቁጥሮች ከትንሽ ወደ ትልቅ በቅደም ተከተል ዓፋ።
816፣ 97፣ 754፣ 89
- የሚከተሉትን ሙሉ ቁጥሮች ከትልቅ ወደ ትንሽ በቅደም ተከተል ዓፋ።
546፣ 63፣ 929፣ 794፣ 38
- የሚከተሉትን ሙሉ ቁጥሮች ከትንሽ ወደ ትልቅ በቅደም ተከተል ጻፉ።
8287፣ 9982፣ 3245፣ 2495
- የሚከተሉትን ሙሉ ቁጥሮች ከትልቅ ወደ ትንሽ በቅደም ተከተል ጻፉ።
2899፣ 9880፣ 1267፣ 8764፣ 5348

መፍትሔ:-

1. መጀመሪያ ባለ ሁለት ሆሄያት የሆኑትን ማወዳደር። ቀጥሎ ባለ ሦስት ሆሄያት የሆኑትን ማወዳደር። ስለዚህ ሙሉ ቁጥሮቹ ከትንሽ ወደ ትልቅ ሲፃፉ 89፣ 97፣ 754፣ 816።
2. በ1ኛው አሰራር መሠረት ከትልቁ ወደ ትንሹ በቅደም ተከተል ሲፃፍ:-
929፣ 794፣ 546፣ 63፣ 38 ይሆናል።
3. በ1ኛው አሰራር መሠረት ከትንሽ ወደ ትልቅ በቅደም ተከተል ሲፃፍ:-
2134፣ 4235፣ 5520፣ 8243
4. በ1ኛው አሰራር መሠረት ከትልቅ ወደ ትንሽ በቅደም ተከተል ሲፃፍ:-
8998፣ 2773፣ 2455፣ 2001

መልመጃ ን

ከዚህ በታች ለቀረቡት ጥያቄዎች መልሶቻችሁን በደብተራችሁ ላይ ፃፉ።

1. ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ቁጥሮች ከትንሹ ወደ ትልቁ በቅደም ተከተል ፃፉ።
ሀ. 666፣ 721፣ 729፣ 698
ለ. 572፣ 587፣ 553፣ 408፣ 460
2. ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ቁጥሮች ከትልቁ ወደ ትንሹ በቅደም ተከተል ፃፉ።
ሀ. 833፣ 829፣ 908፣ 86፣ 92
ለ. 547፣ 665፣ 632፣ 514፣ 677
3. አርሶ አደር ተሰማ ካመረቱት ውስጥ 1 ኩንታል በቆሎ በ198 ብር፣ 1 ኩንታል ገብስ በ247 ብር፣ 1 ኩንታል አተር በ325 ብር፣ 1 ኩንታል ጤፍ በ750 ብር እና 1 ኩንታል ድንች በ97 ብር ሸጡ።
ሀ. አቶ ተሰማ እያንዳንዱን የምርት ዓይነት ሸጠው ያገኙትን የብር መጠን ከትንሹ ወደ ትልቁ በቅደም ተከተል ፃፉ።
ለ. እያንዳንዱን የምርት ዓይነት ሸጠው ያገኙትን የብር መጠን ከትልቁ ወደ ትንሹ በቅደም ተከተል ፃፉ።

ከአምስት ያላነሱ ባለ ሦስት ሆሄያት ሙሉ ቁጥሮች ቅደም ተከተል

ተግባር 1.14

1. ሁለት ባለ ሦስት ሆሄ ሙሉ ቁጥሮች እንዴት እንደሚወዳደሩ ምሳሌዎችን በመመስረት ለንደኛችሁ አስረዱ።
2. ስድስት እንቁላል ጣይ ደሮዎች ሀ፣ ለ፣ ሐ፣ መ፣ ሠ እና ረ የሚል ስም ተሰጥቷቸዋል። በአንድ አመት የሚጥሉት እንቁላል በምስሎች ተገልጿል። የሚጥሉትን እንቁላል መጠን ከትንሽ ወደ ትልቅ በቅደም ተከተል አስቀምጡ።



ማስታወሻ

ባለ ሦስት ሆሄያት ሙሉ ቁጥሮችን ስታወደድሩና በቅደም ተከተል ስታስቀምጡ፡- የቁጥሮቹን ሆሄያት በቤት በቤታቸው በማወዳደር ይሆናል፡፡

ምሳሌ 1.21

የሚከተሉትን ቁጥሮች ከትንሽ ወደ ትልቅ በቅደም ተከተል ያፉ፡፡

369፣ 373፣ 226፣ 598፣ 119፣ 603፣ 480

መፍትሔ፡-

መጀመሪያ በመቶ ቤት፣ ቀጠሎ በአስር ቤት እና በመጨረሻ በአንድ ቤት ያሉትን ሆሄዎች ማወደድ፡፡

በዚህ መሠረት ከትንሽ ወደ ትልቅ በቅደም ተከተል ሲፃፉ፡-

119፣ 226፣ 369፣ 373፣ 480፣ 598 እና 603 ይሆናል፡፡

መልመጃ ከ

የሁሉንም ጥያቄዎች መልስ በደብተራችሁ በመፃፍ መልሱ፡፡

1. የሚከተሉትን ቁጥሮች ከትንሽ ወደ ትልቅ በቅደም ተከተል ያፉ፡፡

ሀ. 175፣ 109፣ 357፣ 475፣ 457

ለ. 523፣ 532፣ 641፣ 614፣ 632፣ 623

2. የሚከተሉትን ቁጥሮች ከትንሽ ወደ ትልቅ በቅደም ተከተል ያፉ፡፡

ሀ. 296፣ 309፣ 269፣ 320፣ 913፣ 174

ለ. 745፣ 754፣ 806፣ 860፣ 608፣ 680

3. አቶ አህመድ የጫማ መሽጫ ሱቅ አላቸው፡፡ አቶ አህመድ አንዱን ጥንድ ጫማ በ175 ብር ይሸጣሉ፡፡ ከሶኞ እስከ አርብ የሸጧቸው ጥንድ ጫማዎች ብዛት ከዚህ በታች ባለው ሰንጠረዥ ተገልጿል፡፡ በየቀኑ የሸጡትን ጥንድ ጫማዎች ዋጋ መሰረት በማድረግ ከትንሽ ወደ ትንሽ በቅደም ተከተል ያፍ፡፡

ሰኞ	ማክሰኞ	ረቡዕ	ሀሙስ	አርብ
1 ጥንድ ጫማ	2 ጥንድ ጫማ	4 ጥንድ ጫማ	3 ጥንድ ጫማ	5 ጥንድ ጫማ

4. የሚከተሉትን ቁጥሮች ከትልቅ ወደ ትንሽ በቅደም ተከተል 9ፋ።

ሀ. 6998፣ 7668፣ 9128፣ 3428፣ 2088፣ 1000

ለ. 8889፣ 8809፣ 2888፣ 9007፣ 2008፣ 7008

5. የሚከተሉትን ቁጥሮች ከትንሽ ወደ ትልቅ በቅደም ተከተል 9ፋ።

ሀ. 2881፣ 2100፣ 1223፣ 9988፣ 8008፣ 9009

ለ. 4231፣ 3285፣ 7889፣ 6389፣ 7445፣ 3422

ሁለት ባለ ሦስት ሆሄያት ሙሉ ቁጥሮች መካከል የሚገኙ ሙሉ ቁጥሮች

ብዙ ጊዜ በሁለት ሙሉ ቁጥሮች መካከል የሚገኙ ሙሉ ቁጥሮችን ለተለያዩ አገልግሎቶች እንፈልጋቸዋለን። ለምሳሌ በ 20 እና በ 40 መካከል የሚገኝ የ 10 ብዜት ሙሉ ቁጥር ሲሆን ይችላል። በሁለት ነገሮች መካከል የሚኖርን ነገር በቀላሉ ለማግኘት የሚከተለውን ምሳሌ ተመልከቱ።

ምሳሌ 1.22

አቤል፣ ደጉና መልካሙ ወንድማማቾች ናቸው። ከሦስቱም ታናሹ ልጅ አቤል ሲሆን፤ ከሦስቱ ታላቁ ልጅ ደግሞ መልካሙ ነው። በእድሜ ሲወዳደሩ በአቤልና በመልካሙ መካከል የሚገኘው ማነው? በአቤልና በመልካሙ መካከል የሚገኘው ደጉ ነው።

ተግባር 1.15

ከዚህ በታች ያሉትን ምስሎች ተመልከቱና ቀጥሎ የቀረቡትን ጥያቄዎችን መልሱ፡-



ጉሩ



አራጋው



ሰብለ



ማህሌት



አህመድ

1. በጉሩና በሰብለ መካከል ያለው ማነው?
2. በጉሩና በአህመድ መካከል ስንት ተማሪዎች አሉ?
3. በጉሩና በአህመድ መካከል ያሉትን ተማሪዎች ስም ዘርዝሩ።

ምሳሌ 1.23

ከዚህ በታች በተሰጡ ሙሉ ቁጥሮች መካከል የሚገኙ ሙሉ ቁጥሮችን ዘርዝሩ።

ሀ. 0345 እና 0348

ለ. 0782 እና 0789

መልመጃ ወ

1. የ < ; > ወይም = ምልክቶችን በመጠቀም የሚከተሉትን ጥንድ ቁጥሮች አወዳድሩ።
 ሀ. 6814----- 6911 ሐ. 8341----- 7999
 ለ. 9210-----9091 መ. 6410----- 3205 × 2
2. ከዚህ በታች የተሰጡ ሙሉ ቁጥሮችን ከትንሹ በመጀመር በቅደም ተከተል የፈቱት።
 ሀ. 3625፣ 3780፣ 3781፣ 2914
 ለ. 6341፣ 8200፣ 5896፣ 4791
3. ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ሙሉ ቁጥሮች ከትልቁ በመጀመር በቅደም ተከተል የፈቱት።
 ሀ. 8614፣ 8461፣ 8625፣ 8421
 ለ. 9521፣ 9549፣ 8473፣ 9637

የምዕራፍ አንድ ማጠቃለያ

- ባለ አንድ ሆሄ ሙሉ ቁጥሮች የሚባሉት ከ0 እስከ 9 ያሉ ሙሉ ቁጥሮች ናቸው።
- ባለ ሁለት ሆሄ ሙሉ ቁጥሮች ከ10 እስከ 99 ያሉ ሙሉ ቁጥሮች ናቸው። (10፣ 11፣ 12፣ እያለ እስከ 99 ይቀጥላል)።
- ባለ ሦስት ሆሄ ሙሉ ቁጥሮች ከ100 እስከ 999 ያሉ ሙሉ ቁጥሮች ናቸው። (100፣ 101፣ 102 እያለ እስከ 999 ይቀጥላል)።
- ባለ አራት ሆሄ ሙሉ ቁጥሮች ከ1000 እስከ 9,999 ያሉ ሙሉ ቁጥሮች ናቸው።
- “ሀ” ከዜሮ የሚበልጥ ሙሉ ቁጥር ቢሆን ሀ - 1 የ “ሀ” ቀዳማይ ነው።
- 0 ቀዳማይ የሌለው ሙሉ ቁጥር ነው።
- “ለ” ማንኛውም ሙሉ ቁጥር ቢሆን ለ +1 የ “ለ” ተከታይ ነው።
- ሁለት ሙሉ ቁጥሮችን ለማወዳደር የ < ; > ወይም = ምልክት እንጠቀማለን።
- የሁለት ሙሉ ቁጥሮች የሆሄያት ብዛት የተለያዩ ከሆኑ፣ ብዙ ሆሄያት ያለው ይበልጣል።

የሁለት ሙሉ ቁጥሮች የሆሄያት ብዛት እኩል ከሆነ፣ የቁጥሮቹን ሆሄያት ከግራ በመጀመር በቤት በቤታቸው ማወዳደር።

የሂሳብ ስሌቶችን ውጤት ለማረጋገጥ የሂሳብ ስሌቶችን ዝምድና እንጠቀማለን።

- የመደመርን ውጤት በመቀነስ
- የመቀነስን ውጤት በመደመር
- የማባዛትን ውጤት በማካፈል
- የማካፈልን ውጤት በማባዛት ማረጋገጥ ይቻላል።

- የ10 ብዙቶች ቢያንስ የአንድ ቤት ሆሄያቸው ዜሮ ነው።
- የ100 ብዙቶች ቢያንስ ሁለት የአንድና የአስር ቤት ሆሄያቸው ዜሮ ነው።
- የ1000 ብዙቶች ቢያንስ ሶስቱ የአንድ፣ የአስርና የመቶ ቤት ሆሄያቸው ዜሮ ነው።

የማጠቃለያ መልመጃ

1. የሚከተሉትን ጥያቄዎች እውነት ወይም ሐሰት በማለት መልሱ።
 - ሀ. የ99 ተከታይ ባለ ሦስት ሆሄ ሙሉ ቁጥር ነው።
 - ለ. የ309 ቀዳማይ 310 ነው።
 - ሐ. $507 < 509 < 511 < 495 < 494$
 - መ. በ420 እና በ430 መካከል 10 ሙሉ ቁጥሮች አሉ።
 - ሠ. $6345 = 6000 + 300 + 40 + 5$
2. የትልቁ ባለ አንድ ሆሄ ቁጥር ተከታይ ስንት ነው?
3. የትንሹ ባለ ሁለት ሆሄ ቁጥር ቀዳማይ ስንት ነው?
4. ቀዳማይ የሌለው ሙሉ ቁጥር ማነው?
5. በ507 እና በ514 መካከል ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ዘርዝሩ።
6. የጎደለውን ሙሉ
 - ሀ. $8404 = \underline{\quad} \times 1000 + \underline{\quad} \times 100 + \underline{\quad} \times 10 + \underline{\quad} \times 1$
 - ለ. $1768 = \underline{\quad} \times 1000 + \underline{\quad} \times 100 + \underline{\quad} \times 10 + \underline{\quad} \times 1$
7. የአንድ ኩንታል ጤፍ ዋጋ 720 ብር ነው። የ10 ኩንታል ጤፍ ዋጋ ስንት ይሆናል?
8. በአንድ ት/ቤት ውስጥ 828 ተማሪዎች ይማራሉ። ለት/ቤቱ አጥር ማሰሪያ እያንዳንዱ ተማሪ አምስት አምስት ብር ቢያዋጣ በጠቅላላ ስንት ብር ይዋጣል?
9. ከዚህ በታች በፊደል የተጻፉትን ቁጥሮች በአሀዝ ጻፏቸው።
 - ሀ) አምስት መቶ ዘጠና ዘጠኝ
 - ለ) ስምንት ሺ ዘጠኝ መቶ ዘጠና ዘጠኝ
 - ሐ) ስድስት ሺ ዘጠና ስምንት
10. የሚከተሉትን ቁጥሮች በፊደል ጻፏቸው።
 - ሀ) 870 ለ) 886 ሐ) 707 መ) 898
11. በክፍት ቦታዎች ላይ $P > ? < Q$ ወይም $P = Q$ ምልክቶች በመጠቀም ቁጥሮቹን አወዳድሩ።
 - ሀ) 876 288 ሐ) 8800 10,008
 - ለ) 897 10,000 መ) 2380 2380
12. ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ቁጥሮች፡
 - ሀ) ከትንሹ ወደ ትልቁ በቅደም ተከተል ጻፉ።
 - ለ) ከትልቁ ወደ ትንሹ በቅደም ተከተል ጻፉ።
 1. 24፣ 88፣ 76፣ 99
 2. 445፣ 226፣ 766፣ 888፣ 999
 3. 4888፣ 5347፣ 8899፣ 9008፣ 9808